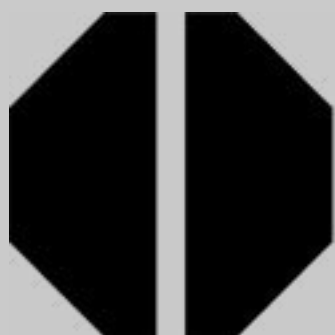

TSI KANIATARÍ:IO AOKORÁHSERA

IAKONONHWARAKAREWÁHTON AORIHWÀ:KE IERIHWISÁKSTHA

**ROWAN'S
LAW**

KARONWARÀ:KE KAHIATONHSERANENTÁKTON: 11-14 NA'TEHONOHSERIIÀ:KON

Ontario

Tóka' iah thaesakaré:wahte, né:'e ensaié:nawa'se tsi nihsónnhes aesaia'tahkariíohake. Ótia'ke ne kakarewahtà:tshera watié:sen ahsatkáthto táhnon ahsatétsien'te, oh káti ne sanontsistakon kakarewahtà:tshera? Iah tiótkon tewè:ne táhnon iah teió:ken atstè:shon tóka' wa'ontenonhwarakaré:wahte. laweronhátié tsi iah thaón:ton ronatia'kéhshon ahati:ken tsi sanonhwarakarewáhton, shé:kon enhsáttoke tsi nesaià:tawen táhnon tesatonhwentsiú:ni aiesátsien'te aonsahsie'wén:ta'ne.

Ne kí:ken kahiatónhsera ensaié:nawa'se sénha ahseweientéhta'ne ne iakononhwarakarewáhton aorihwà:ke, ne káti enwá:ton aesaia'tahkariíohake táhnon aesatatia'tanonhstá:tonke.

NAHÒ:TEN NÉ:'E NE IAKONONHWARAKAREWÁHTON?

Iakononhwarakarewáhton né:'e kén:ton tsi akonòn:wara iakokarewáhton. Iah thaón:ton aontkáhtho ne X-ray, tóka'ni ne ó:ia iontetsièn:tha iontstáhkwa kwah né:ne CT kaka'eniónstha tóka'ni ne MRI. Tóka' sanonhwarakarewáhton né:'e nensari:wawen tsi ní:ioht tsi sanonhtónnions, sattó:ka's táhnon tsi nisatiérha.

Enwá:ton aiakononhwarakarewáhton tóka' ienon'tsi:ne, iekónhshne tóka'ni ieniarà:ke aiakokòn:reke. Enwá:ton aiakononhwarakarewáhton ò:ni tóka' ieia'tà:ke aiakokòn:reke tsi nika'shátste akonòn:wara wa'orià:neron akonontsistakon. Karihwaráhston kí:ken ne tóka' ienon'tsi:ne wa'akokòn:reke ne athén:no tóka'ni ka'shátste wa'eia'taién:ta'ne ohswen'karà:ke.

Teioterien'thá:ra né:'e tóka' iakononhwarakarewáhton. Iotkà:te ken'nikarihwéhsha ok niiakori:wawen's tóka' iakononhwarakarewáhton, nek tsi enwá:ton kari:wes Aionttokhà:sheke táhnon kari:wes neniakori:wawen, kwah né:ne aiakentó:ra'se aonsaiakehià:ra'ne tóka'ni iako'nikonhrèn:ton.

TAIÉ:TAHSTE TSI AIAKONONHWARAKAREWÁHTON

Tiotierénhton, sataterihónnien ne iakononhwarakarewáhton aorihwà:ke.

E'thóhtsi ò:ni:

- Serihwahní:rat tsi ioiánere tsi ioió'te ne sá:wen iontstáhkwa;
- Serihwahní:rat tsi iekaié:ri tsi ioienawà:kon ne sá:wen iontstáhkwa;
- Serihwakwénienhst ne kaianerenhserá:ien tahsatkén:ni;
- Serihwáhsere ne sentióhkwa/ sateweienhstáhkwa aoianerenhsera'shón:'a ne iakononhwarakarewáhton aorihwà:ke; táhnon

- Tóka' ónhka iakokarewáhton, shehró:ri ionkwe'towá:nen né:ne sheniahè:sas, kwah né:ne iesaién:'a, iesaweienhstén:ni tóka'ni iesarihonnién:ni. Sa'nikonhraién:ta'n tsi niiorihowá:nen ahserihwakará:tate ne káti tahsahkwatá:sehte tsi ate'shén:na tesatká:nere sénha aesakaré:wahte.

IEIÉN:TERE'S TSI IAKONONHWARAKAREWÁHTON

▶ HIT. STOP. SIT.

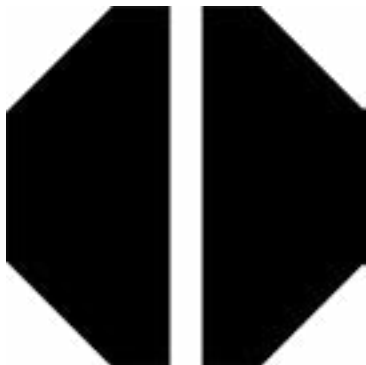
Tóka' sanonhwarakarewáhton ta'nón:wa né:'e nesaià:tawen ne énska tóka'ni sénha é:so niwatena'tón:ni ehtà:ke karò:ron. Ta'nón:wa óksa enwatena'tónhahse tóka'ni tóhkara nenkhwistá:'eke, tóhkara niwenhniserá:ke, iotohétston. Nek ne énska watena'tón:ni enkwé:ni ne aionnonhtónnion tsi iakononhwarakarewáhton. Thóha akwé:kon né:ne rotinonhwarakarewáhton **iah te**hoti'nikonhráhton's.

Watena'tón:nis táhnon tsi niiakoià:tawen's nó:nen iakononhwarakarewáhton:

TSI IEIA'TÀ:KE:

- lakonontsistanòn:waks
- leiò:reks akonontsístakon
- lakotsinonhwaténies
- lakohsiahonhtanòn:waks tóka'ni
tetiontstikánions
- la'teiakokahrià:kon
- lako'nikonrhárha ne oháhsera tóka'ni
iorakaré:ni
- lohwestakarè:re ne ionhónhsakon
- lakentorà:se tsi
teiontia'takarenhráhstha
- Teiakohwihshenhé:ion tóka'ni
teiakohwihshénhton
- lakoserénhtara's
- "lah tetkaié:ri tsi niwakonnhò:ten"

TSI NIIAKONNHÒ:TEN:

- lakoterihonkóhtani (watiesà:ke
aontaie'nikòn:ren'ne tóka'ni aiakonà:khwen)
- lako'nikonhrèn:ton
- lako'nikonhráksen
- Tiakoton'néksko táhnon iakotetshahnihtén:nis

TSI IONNONHTÓNIONS:

- lah iottakwaríhsion teionnonhtónnions
- Skennén:'a ionnonhtónnions
- Teiako'nikonhrawénrie
- lakentorà:se aionnonhtonnión:ko
- lakentorà:se aonsaiakehià:ra'ne

TSI IAKÓ:TA'S AORIHWÀ:KE:

- Sénha tóka'ni ká:ro niiohkà:te
iakó:ta's ne ens ní:ioht
- lakentorà:se aiakó:ta'we

ONEKWÉNHTARA KANIÀ:TAROTE

“Onekwénhtara kanià:tarote” né:'e kén:ton tsi sénha teioterien'thá:ra tsi iakokarewáhton. Iorihwáktste karihwà:reks ne onekwénhtara kanià:tarote, ia'satewennáta ne 911.

- Iakoniaranòn:waks tóka'ni iohkará:rens
- Teiohnà:ne tsi iontkáhthos
- Iotsi'ió:ha tóka'ni iorónhkwani teienentshà:ke tóka'ni teiehsinà:ke
- Teiotenonhianihton tóka'ni ieiò:reks tsi iakonontsistanòn:waks
- Thitiakotihenthónkwás tóka'ni iakosená:karasks
- Iako'nikonhráhton's
- Iontstikánions
- Sénha taiotka'tátie tsi iah teiontorihshentátie, iakothswà:tani tóka'ni iakorihwaneká:ron
- Sénha táhnon sénha teiakoni'tonniennihátie

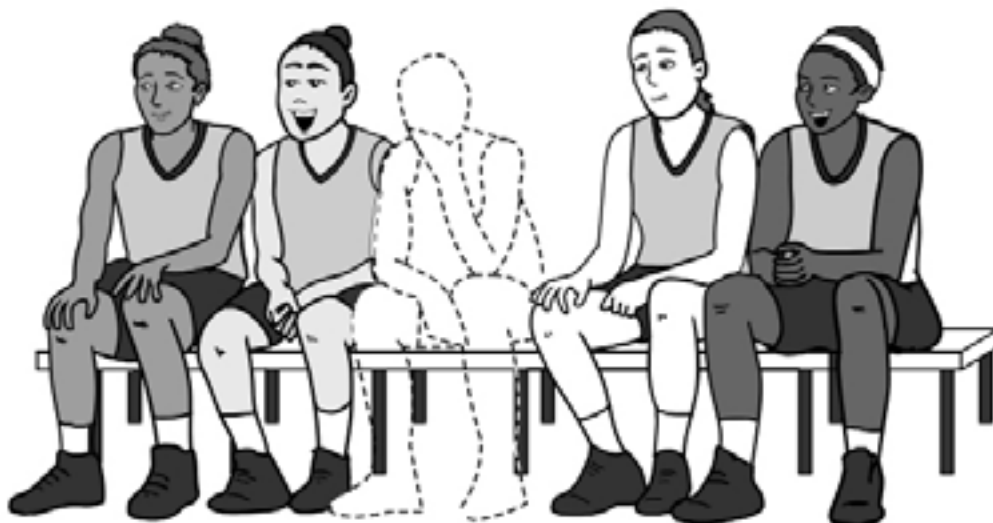

OH NENHSÁTIERE NÓN:WA?

Tóka' ónhte íhsehre tsi sanonhwarakarewáhton, tésta'n tsi nisatiérha kwah óksa'k. Shehró:ri tsi nisonnhò:ten ne iesaién:'a, iesaweienhstén:ni, iesarihonnién:ni tóka'ni ó:ia né:ne sheniahè:sas ionkwe'towá:nen. Tóka' iah tésene's ne iesaién:'a, tóka'ni iesanónnha, sherihón:ten ónhka aiontatewennáta'ahse ne aiesanónkhsa. E'thóhtsi tóhsa sonhá:'ok ahsè:seke.

Shekwáhtho ne iakotsináhken tóka'ni teiakóhsnie tsi niiohsnó:re tsi enhskwé:ni. E'thóhtsi tóhsa taonsahsatkenniónha tsi niíó:re aiesarihon ne iakotsináhkon iaweronhátie tóka' énhsehre'k tsi enhskwé:ni.

Tóka' ne tsiatén:ro, tsiateweiénhstha, tóka'ni tetsiatkénnies aiesahró:ri tsi ionttó:ka's, tóka'ni enhsáttoke watena'tón:nis tsi ta'nón:wa iakononhwarakarewáhton, shehró:ri ionkwe'towá:nen sheniahè:sas ne káti enwá:ton aiesaiatákéhnha.

SAIAKOIE'WENTA' ONHÁTIE

Thóha akwé:kon né:ne
ronanonhwarakarewáhton énska
tóka'ni kaié:ri nensewentén:ta'ne
enhonatié:nawahste aonsahatiie'wén:ta'ne.
Ótia'ke ne ón:kwe sénha
kari:wes ronatenawáhstha.
Akwé:kon na'tekonttihanion tsi
ronanonhwarakarewáhton. Tóhsa
tesate'nién:tenhst tsi ní:ioht tsi
sehsie'wén:ta's táhnon ne ónhka'k
ó:ia, tóka'ni ne ó:ia shikahá:wi
sanonhwarakarewahtòn:ne.

Enwá:ton kari:wes naiakoià:tawen tóka'
iakononhwarakarewáhton. Ta'nón:wa
nia'té:kon aiónttoke, kwah né:ne
iakonontsistanòn:waks, iakoniaranòn:waks
tóka'ni iakentorà:se aiontkáhtho,
táhnnon ta'nón:wa wenhni'taténion
tóka'ni iohseraténion eniotié:nawahste.
Ótia'ke ta'nón:wa ok nahò:ten
teiotténion raonanonhwará:kon né:ne
aontakarihón:ni tsi tsiako'nikonhrhèn:sko,
iakentorà:se aionnonhtonnión:ko tóka'ni
iako'nikonhrèn:ton. Wa'kèn:re tsi niiá:wen's,
ionkwè:tate né:ne tóhkara nónteratste
iakononhwarakarewáhton táhnnon iah
tetsiakoie'wentá:'on tsi na'tekiátere
ta'nón:wa aón:tohwe ne akononhwará:kon,
"second impact syndrome" ratina'tónhkwa,
né:ne ta'nón:wa aontakarihón:ni tsi iah
thietsieia'taié:ri tóka'ni iakawenhé:ion.

Tsi náhe sehsie'wén:ta's, e'thóhtsi

tóhsa othé:nen náhsiere né:ne sénha
enkahétkenhte tsi nahò:ten ó:nen
sattó:ka's. Ne kí:ken ta'nón:wa akén:ton
aontahsón'neke ok nisatiérha kwah né:ne
satia'tahkariióhstha, saio'ténhsera tsi
sateweiénhstha, teiehtharáhkwa sátstha
tóka'ni tkaia'tárha.

Teiotonhwentsióhon aionte'nikonhri:iohste
ne káti aonsaieie'wén:ta'ne. Sewatié:rens
wentó:re ahsaterhá:rate nek tsi tóka'
taesahsterihen aonsahsatahsónteren
tsi nisatiérhahkwe, né:'e entkarihón:ni
tsi sénha enkahétkenhte ne nahò:ten
sattó:ka's táhnnon sénha enkari:wetste
aonsahsie'wén:ta'ne.

Tóka' sanonhwarakarewáhton, shehró:ri
iesaién:'a, tehontkénies kanèn:ra,
ionteweienhstáhkwa rotiió'ténion,
iesaweienhstén:ni táhnnon iesarihonnién:ni.

Táhnnon sasehià:rak, tóka' aiontahsónteren
tsi ionteweieínhstha sénha iorihowá:nen tsi
ní:ioht ne taonsaiontkén:ni.

AIONTAHSÓNTEREN TSI IONTEWEIÉNHSTHA TÁHNON TEIONTKÉNNIES

Tóka' iakotsináhken tóka'ni teiakóhsnie iakorihwénhton tsi sanonhwarakarewáhton, tká:konte ahserihwáhsere nahò:ten rotianerenhserá:ien ne raotinèn:ra tsi tehontkénies tóka'ni tsi ionteweienhstáhkwa rotianerenhserá:ien. Ne kaianerenhserá:ien taonsaiontkén:ni né:'e kaianerenhserarò:ron tká:konte ahserihwáhsere ohén:ton tsi niió:re taonsahsatkén:ni. Tká:konte tóhsa taontahsatáhsawen ahsatateweiénhsten, ahsatéweiénhste, tóka'ni tahsatkén:ni tsi niió:re iakotsináhken tóka'ni teiakóhsnie eniesarihon eh náhsiere.

E'thóhtsi taesewaié:na ne ata'karitétshera rotiioténion táhnon tehontkénies kanèn:ra/ ionteweienhstáhkwa ne aesewakwatá:ko aesewarihwahserón:ni ne ahsatahsónteren tsi tesatkénies táhnon tsi sateweiénhstha. Sheiatewennáta'ahs ne ionteweienhstáhkwa ne sénha aesató:kénhse.

Thóha akwé:kon tetsiontkenniónhe kaianerénhsera wá:ton tsi e'thóhtsi 24 tsi niió:re 48 nenkahwistá:'eke ahontorihshen ne tehontkénies ohén:ton tsi niió:re taontahontáhsawen ahontahsónteren tsi tehontkénies.

AIONTAHSÓNTEREN TSI
IONTEWEIÉNHSTHA TÁHNON TEIONTKÉÑNIES

Ne kaienterítston ehtà:ke karáhston ne karò:ron tsi niiontierà:ne táhnon tsi nihontierha né:ne iotkà'tátie wátston ne tetsiontkenniònhe kaianerenhserá:ien táhnon tsionteweienhstà:ne karihwahserón:ni.

Kaienterítston: Thikén:'a Tsi Niiontierà:ne ne Tetsiontkenniònhe Kaianerénhsera

Tsi Niiontierà:ne	Kanién:te	Tsi Nihontierha	Nahò:ten Kanién:te ne Iokháaiien
1	Tsi niiontierha né:ne iah sénha tekahetkénhtha tsi ionttó:ka's	Nia'tewehnisera:ke tsi niiontierha né:ne iah sénha tekahetkénhtha tsi ionttó:ka's, kwah né:ne aiontorià:neron akonónhsakon táhnon ohstónha aiakoió'ten	Skennén:'a taontaiontáhsawen ne aionteweienhste táhnon aiakoió'ten nia'tewehnisera:ke
2	Ohstónha aiontia'keretstánion	lah teiokste nahò:ten niiontierha né:ne nek ne ohstónha sénha teiakaweriáhkwa, kwah né:ne ionthah:ne tóka'ni kanónhsakon tékeni teiakahkwèn:tonte 10 tsi niió:re 15 nikahikará:ke	Skó:wanaht tsi na'tesaweriáhkwa
3	Teiontkénnies-aorihwà:ke tsi niiontierha	Skátshon nahóntiere tsi ní:ióht ne tehonráhtats tóka'ni tehonto'tsinéhtha lah othé:nen né:ne aiontatié:na tóka'ni aiontatenontsistakón:reke tsi niiontierha	lahá:tsiest ne aiontorià:neron
4	lah thaiontatié:na tsi iontateweienhstén:nis, ronteweienhstha, rontia'tahkariíohstha	Sénha wentó:re ahontia'tahkari:íohste lahá:tsiest ne kaió'tats iakoteweienhstén:ni (tóka' tkaié:ri)	lontia'tahkariíohstha, teiontia'takarenhráhstha táhnon sénha é:so ionnonhntonniónkwás
5	lah the tekaió'tats tsi niiontierha	lah the tekaió'tats tsi niiontierha – né:ne aiontatié:na tóka' enwá:ton	Aonsaikwatá:ko tsi tiako'nikonhrakontáhkwen táhnon enionte'nién:tenhste nahò:ten ieweien:te
6	Eniontáhsónteren tsi teiontkénnies	lah the tekaió'tats tsi iontkahri:tha tóka'ni teiontkénnies	

Tiótkon teiotohwenstsióhon iakotsináhken aiontaterihon ohén:ton tsi niió:re enwá:ton ne teiontkénnies aonsaionteweienhste, aiontateweienhsten tóka'ni taiontkén:ni.

Sherihwanón:tonhs ne sá:wen tehontkénnies kentióhkwa táhnon ionteweienhstáhkwa aiesahró:ri tsi kaio'tenhserá:ien áthsere.

AIONTAHSÓNTEREN TSI IONTEWEIÉNHSTHA TÁHNON TEIONTKEÑNIES

Satateweiennentá:'on ó:ia kaiotenhserá:ien aontahsatáhsawen nó:nen ahskwé:ni akwé:kon nahsatiere ne nó:n:wa kaiotenhserá:ien táhnon iah á:se tóka'ni sénha tekahetkénhtha tsi sattó:ka's. Tóka' ka'ok nó:n:we kaiotenhserá:ien sénha kah-etkénhtha tsi sattó:ka's, e'thóhtsi táhsta'ne táhnon aonsahsáhkete ne ohná:ken kaiotenhserá:ien. Skátshon kaiotenhserá:ien arà:ne 24 nenkahwistá:'eke eniakotié:nawahste aiakóhson. Tóka' ionttó:ka's iah sénha ioiánere tewá:tons tóka'ni tóka' sénha enkahétkenhte, e'thóhtsi iaonsahshekwátho ne iakotsináhken tóka'ni teiakóhskie.

TSHAKAWEHIAHRAHKWÉN:NI

Iorihowá:nen ahsatatia'tanonhstátsheke nó:nen tesatkénnies. Nó:nen iakononhwarakarewáhton aorihwà:ke niiá:wen's, sasehià:rak:

- 1. Tsién:tere'n watena'tón:ni táhnon ionttó:ka's tsi iakononhwarakarewáhton táhnon tésta'n** tsi nihsierha kwah óksa'k, iaweronhátie tóka' ihsehre tsi sakwenionhátie. Shehró:ri ionkwe'towá:nen.
- 2. Tó: iesaka'é:n:ion** ne iakotsináhken tóka'ni teiakóhsnie.
- 3. Skennén:'a satahsónteren** tsi sateweieíhstha táhnon tesatkénnies.

Rowan Stringer

ROWAN'S LAW

Kí:ken karonwarà:ke kahiatonhseranentá:kon ne aorihwà:ke ne Rowan's Law iakononhwarakarewáhton aie'nikòn:raren iontstahkwa'shón:'a kahiatonhserarò:ron. Rowan's Law wa'akohsén:nahkwe ne Rowan Stringer, ionhthenno'tsherenhá:wis tsi ionteweienhstáhkwa Tsi Kanà:tsio nón:we, né:ne iakawenhé:ion kanenna'kè:ne 2013 shiihserò:ten né:ne "second impact syndrome" na'akoià:tawen (ón:tohwe ne akonòn:wara iakononhwarakarewáhton takarihón:ni ohén:ton tsi niió:re ó:ia iakokarewáhton saieie'wén:ta'ne). Thonehtáhkwen tsi Rowan áhsen nónteratste iakononhwarakarewáhton tsi nikari:wes ne ià:ia'k niwenhniserá:ke tsi náhe ionhthenno'tsherenhá:wis teionthénno. Iakononhwarakarewáhton:ne, nek tsi iah teiakoterièn:tarahkwe tsi akonòn:wara teiotionhwentsióhon aionaktó:take aonsakaie'wén:ta'ne. Ne ò:ni ne ronwatiien:'a, rotirihonnién:ni tóka'ni iontateweienhstén:nis.

Ne kí:ken kahiatónhsera iah tekanién:te aesa'nikòn:ron ne sata'karitétsheera aorihwà:ke. Ne aiesa'nikòn:ron tsi ní:ioht tahsatáthsnie'ne tóka' sanonhwarakarewáhton sattó:ka's, she'nikonhrí:sak ne iakotsináhken tóka'ni teiakóhsnie.